

in Voitsberskih premogovih jamah, ali pa dobivajo zaslužek kot kovači, zidarji, glažutarji in rudarji v apnenskih rudah. Vseh skupaj je kakih 6—700 med Lankovico in Gradcem po Kajnaški dolini. Še celo v Pieberju pri konjih in v Liegist-u na mlinih, na železnici in pri nemških kmetih sem našel slovenskih blapcev.

Mnogo teh Slovencev je v verskih zadevah jako zanemarjenih. Nekateri so hudi pijanci in zapravljivci, drugi zopet v divjem ali koruznem zakonu živé; vendar večidel so poštene duše in vrli, verni katoliški Kristijani, ki se trdno drže vere svojih očetov — tudi na tuji zemlji. V dokaz tega naj služi sledeče poročilo.

Leta 1871. pridejo Slovenci v Lankovico k tamošnjim č. o. franciskanom prašat in prositi za slovenskega spovednika. Radi so jim ti ustregli s č. o. Francem Križanom, rojenim Slovincem iz št. Lenarta v Slov. goricah. Blagi franciskan, ki je ob enem vnet narodnjak, je cele trume Slovencev za veliko noč spovedal. To je dalo Slovincem pogum še za slovensko pridigo prositi, kar se jim je tudi priskrbelo. Velikonočni ponedeljek 1. 1871. ob 1/4 uri imeli so prvo slovensko pridigo. Ubogi ljudje so se solzili, kedar so zopet zaslišali v mili materinščini: Hvaljen bode Jezus Kristus. S časom se je uredila popolna popoldanska služba božja z blagoslovom, pridigo litanijami in slovenskim lepim petjem. Slovenci so prihajali 2—3 ure daleč. Tretje leto se je razlagal tudi Krščanski nauk; ob nedeljah od 5—6. ure so se tudi slovenski otročiči podučevali v njem. Č. usmiljena sestra Roža iz Konjic jih je tudi učila slovenski pisati in brati. Stroški za sveče, cerkvenika in strežaje so se poravnali po darovanjih „ofrih“.

So pa Slovenci č. o. Franca vsled jegove velike skrbi in truda močno spoštovali in ljubili. Imeli so jih le: to so naš gospod. Zato pa je tudi žalost po njih bila velika, ko so se morali v Gradec preseliti. Za vezilo so Slovenci na praznik Marijinega rojstva skrbeli za sijajno službo božjo. Knapje so prinesli 20 funtov smodnika. Drugi so kupili sveč in omislili „turško bando“ iz Köflaha.

Pri Perisuti-jevem križu so se zbrali in potem uredili lepo procesijo do cerkve sv. Marije Lankovičke, kder je bila slovesna sv. meša s 4. duhovniki in popoldan slovenske litanije. Tako so se Slovenci Bogu zahvalili za duševne dobrote, katerih jim je delival po svojem služebniku č. o. Francu.

Omenim še, da so sicer večidel revni tukajšni Slovenci lepo pokazali djansko ljubezen do svojih krvnih sobratov. Kedar so namreč slišali o nesreči, katera je letos po toči zadela prebivalce Konjiške in Slov. Bistriške dekanije, so složili 6 fl. 81 kr. milega daru, kar je od teh ubogih ljudi veliko.

Konečno pa se drznem v imenu tukajšnih

Slovencev izreči najprisrnišo zahvalo č. o. Francu za vse dobrote. Bog, ki vse vé in vidi, jim kedaj obilo plati. Naj se nas spominjajo v pobožni molitvi. Mi jih gotovo nikdar ne pozabimo!

Iz Makol. (Trgatev) je pri nas pretečeni teden srečno dokončana bila. Hvala Bogu, smo letos dobili precej več in boljšega mošta, kakor lani, posebno na izhodni strani. Grozdje je bilo nenavadno snažno, zdravo in sploh zrelo, torej bo vince okusno in stanovitno, če ga ne bojo preveč posrkali. Pa kaj, ubogi kmet si ga bo le malo privoščiti smel, ker ga bojo presilna plačila za davke in posebno za „novo šolo“, za katero celo četverno letošnjo štibro terjajo, večidel popila.

Pa še to dobro blago se bo težko v denar spravilo, zavolj občne denarne stiske. Za tako blago je sedanja cena 50—60 gld. štrtinjak, res nizka. Denes je pri nas poveden.

Od sv. Petra pod Mariborom. (Nesrečna smrt.) V nedeljo 23. t. m. se je podal 76 let stari Simon Krepek k svoji žlahti, da bi na hišo pazil, ker je gospodar s gospodinj v mesto šel. Z večer pri strašni burji domu v Metavo gredé pade v mali potok in se v njem utopi. Drugi den so nesrečneža našli v potoku mrtvega.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zadnjič je „Slov. Gosp.“ svojim bralcem na tem mestu povedal, kako se konservativci vselej nekoliko ustrašimo, kedar začne državni zbor na Dunaju zborovati. Ali dnes zamore poročati, da ga tudi liberalci niso veseli, ker vidijo, da so s svojo modrostjo pri kraju. Celó oče liberalne dobe pri nas, bivši minister Smerling je obupno izpovedal, da je Avstrija v hudih denarstvenih razmerah, kar mu je finančni minister z res britkimi številkami in predlogi popričal in pokazal, kakó slabo da gospodarijo. Državni dolg je namreč letos narastel na 3130 milijonov, za 119 milijonov več, kakor lani. Zavolj ovega dolgo moramo obresti na leto plačati 112 milijonov, iz med teh 45 milijonov v čistem srebru. Tako se je gospodarilo in sedaj pride letos zopet 25 milijonov novega dolga! Kdo se bo sedaj še čudil, če se nam nalagajo zopet večje dače, ki nas pa še vendar jemanja na posodo ne bodo rešile? Nova dača se bo razpisala na 1,342.000 centov petroleja ki se vvaža; na vsak funt 2 kr. Tudi na koleke ali štempelne se bo vrgla večja dača; kder so do sedaj zadostovali koleki po 12—30 kr., bo zana-prej treba štempelnov po 20—50 kr. Liberalci so vsled tega precej poparjeni in pravijo, da bi jim celo grof Hohenwart povoljen bil, ako bi jim le iz denarstvenih zadreg pomagal. Vernjemo! Sicer pa je to najkrajša pot do boljših časov. Liberalci se morajo v slabem gospodarstvu sami zadušiti. Za besede in nauke še ne marajo. G. Herman je na Dunaju izvrstno govoril zoper novo ribarsko

postavo in zahteval, naj se ta reč pusti deželnim zborom. Bilo je zastoj. Liberalci so tako hudi na dežele in jihove zборе, da še jim o ribah, rakih in pijevecih ne pustijo sklepati. — V Trstu so dodelali močno vojno ladjo oklopnico, koji je ime: Don Juan. — Tirolski poslanci so sklenoli v vseh prašanjih složno postopati. — Dunajski manjši obrtniki podpisujejo prošnjo do državnega zbora, naj uvede zopet stare postave zoper judovsko odrtijo. — Na Ogerkem je sedaj britki Magjar in brezobzirni kalvinec Tisza postal predsednik ministerstva. — Hrvatski minister Pejačević hoče odstopiti.

Vnanje države. Rusi poskušajo nove strahovite granate, v katerih je po 600 krogelj. Pruski cesar je dokončal svoje potovanje na Laško. Vreme je bilo sicer slabo, vendar so liberalni Lahi kar obnoreli samega veselja videvši moža, kateri jim je pomagal Avstrijo premagati in sv. Očeta popolnem oropati. — Na Švicarskem se začenjajo ljudje vendar že sramovati grdega preganjanja sv. Cerkve. V Bernu se je namreč osnovalo društvo konservativcev, ki hočejo liberalnemu nasilstvu konec storiti. — Na Španskem je še vse pri starem. Alfonzisti ne morejo Karlistov premagati, ti pa onih ne in tako se nadaljuje kripelivanje.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Turki imajo sicer 100.000 vojakov na nogah, ali zoper razkačene Kristijane nič ne opravijo, čeravno Srbom in Črnogorcem Avstrija in Rusija branita za orožje prijeti. V Bosniji zbira in orožje vstaje mladi knez Karadžoržević. V Heregovini je upornikov više 5000. Sredi dežele v gorovju nad Zubei se zbirajo. 21. okt. so jih Turki s vso silo napadli; toda zavolj sotesk in prepadov je prišlo le 5 bataljonov do udarca, pa so bili od Kristijanov hudo pobiti, okoli 200 Turkov je obležalo mrtvih. Vrh tega še razsaja živinska kuga, konji erkajo, vojaki turški so bosi in lačni — in brez plače. To vse kaže, da bodo Kristijani naposled zmagali. Bolgari so se tudi vzdignili blizu mesta Filipolja. Bržej ko ne utegnejo Srbi še pred spomladjo prisiljeni na Turke udariti. Kajti turške čete so že 7 krat tolovajski udrle v Srbijo, da so jih že s krtečami podili nazaj. Vse pa kaže na propad Turčije; vsi liberalni, judovski, nemški in magjarski pisarji in kričarji tega ne zabranijo več!

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

XII.

Iz cerkve sv. Klare se gre po nekajkih marmornatih stopnicah v globočino do mesta, kjer je bil pokopan sv. Francišk. Na levi strani se vidi skoz železne križe čudodelen križ, iz katerega je nekaj sv. Francišk slišal besede: Idi Francišk! po pravi mojo hišo, ki je v nevarnosti porušiti se!

Na desni strani leži nestrohujeno truplo sv. Klare, ki je videti, kakor da bi spala, samo da je črne barve. Lepo se poznajo usta in očesa, tudi nohti na rokah. Umrla je 11. avgusta 1253. v 60. letu svoje starosti, toraj je že minulo 622 let, kar je svet zapustila. Nuna iz reda sv. Klare za železno ograjo stoji z gorečo svečo in romarjem kaže truplo svetnice.

Najkrasniša med cerkvami v Asissi je bazilika sv. Franciška. Prostor je bil nekaj morišče hudodelnikov in so ga zvali: „peklenski breg.“ Gregor IX. ga je prekrstil in mu dal ime: „nebeški hrib“, ter začel na njem cerkvo staviti. Dozidal jo je Inocencij IV. l. 1253. Umetniki, ki so tukaj delali, so napeli vse žile pokazati v podobah lepe čednosti sv. Franciška. Tri cerkve so druga nad drugoj. V vsako se da vstopiti po ravnem potu, brez kakih stopnic; zakaj postavljena je v breg, tako, da le tretja stoji prosta na vse strani.

Po opravljeni sv. meši, ktero sem na grobu sv. Franciška služil, me zakristan povabi v postransko kapelo in mi pokaže velik kos pajčolona (šlara) Device Marije. Štejem si v posebno srečo, da sem smel pogledati in poljubiti svete ostanke.

Zunaj mestnega ozidja stoji cerkva sv. Damijana, zanimiva za to, ker je ondi bil samostan sv. Klare. Nad vhodom v samostan potnik zagleda sliko sv. Klare, kako se je proti divjim Saracenom, ki so mesto in samostan oblegali, s presv. Rešnim Telesom v bran postavila. Že so bili sovražniki na samostanskem zidovju, že so v samostan udirali, ko zagledavši sv. Klaro z Najsvetejšim vsi oslepnejo in raz zidovja pocepajo. Samostan in jegove prebivalke bili so rešene.

Cerkvica je znotraj še sedaj, kakor je bila ob času sv. Klare. Na desno pri vходу je bilo okno, zdaj zazidano, skoz katero je mladenič Francišk denarje za olepšanje cerkve zagnal, ker jih duhoven zavolj strahu pred jegovim očetom ni hotel vzeti. Naprej na desno je kapelica z božjo martro, izrezano od nekega franciškana, do katere imajo verni posebno zaupanje; ob času kake občne nesreče jo v procesijah po mestu nosijo. Ako jo gledaš od leve, imaš podobo umirajočega, ako od desne, umrlega Zveličarja pred očmi. Na levo je drug altarič z dragim zakladom svetinj. Tam je shranjen brevir sv. Klare: posoda iz alabastra, s ktero se je nevernim Saracenom s sv. zakramentom prikazala; kos kruha s podobo križa, ki je bil vtisnjen na blagoslov sv. Klare; mali zvonček, s katerim je Klara svoje tovaršice k duhovnim pravilom klicala.

V samostanu sv. Damijana se vidi kor v prvi prostosti, kjer je sv. Klara s tovaršicami dnevne molitve opravljala; izbice, kjer so prebivale, vse v prvem nekdanjem stališču. V bolnišnici mi je voditelj, franciškanski brat, kazal mesto, kjer je stala postela sv. Klare. Miza in klopi v jedilnici so od časa svetnice. Tukaj se je zgodila čudo-